

Τυποποίηση

Λίγα εισαγωγικά

Κατερίνα Τοράκη

4 Ιουνίου 2018

Περιεχόμενα

- Εισαγωγή
- Στόχοι τυποποίησης
- Τυποποιητικά τεκμήρια
- Φορείς Τυποποίησης
- Τεχνικές Επιτροπές Τυποποίησης
- Στάδια εκπόνησης των προτύπων ISO και σχετικοί κωδικοί
- ΕΛΟΤ
- Έργο Τεχνικών Επιτροπών Τυποποίησης ΕΛΟΤ
- Προθέματα τυποποιητικών εγγράφων του ΕΛΟΤ
- Στάδια εκπόνησης προτύπων ΕΛΟΤ
- Πνευματικά δικαιώματα
- ISO/TC 37 Technical Committee “Language and Terminology”
- ΕΛΟΤ/ΤΕ 21 Τεχνική Επιτροπή «Ορολογία – Γλωσσικοί πόροι»
- Ελληνικά Πρότυπα Ορολογίας
- Ορολογία και Βιβλιοθήκες / Πληροφόρηση
- Δομή και γλωσσική επιμέλεια προτύπων
- Οδηγίες απόδοσης στα ελληνικά των "τυποποιητικών" ρημάτων της αγγλικής, από Κώστα Βαλεοντή

Εισαγωγή

Τυποποίηση είναι το σύνολο των διαδικασιών και δραστηριοτήτων προκειμένου να εκπονούνται τυποποιητικά τεκμήρια.

Στόχοι τυποποίησης

- Αμοιβαία κατανόηση, διαβούλευση και συναίνεση
- Αντικειμενικότητα
- Ασφάλεια και προστασία
- Βελτιστοποίηση στην αξιοποίηση των πόρων
- Επικοινωνία και ανταλλαγή
- Καθιέρωση καλών πρακτικών
- Καταλληλότητα για χρήση
- Ομοιόμορφη περιγραφή διεργασιών, διαφάνεια και σύγκριση
- Ποιότητα
- Συμβατότητα και διαλειτουργικότητα
- Συμμετοχή και συνεργασία των ενδιαφερομένων μερών (**διάσταση δημοκρατίας**)

Τυποποιητικά τεκμήρια

- **τυποποιητικό έγγραφο / τυποποιητικό τεκμήριο**

τεκμήριο που παρέχει κανόνες, κατευθυντήριες οδηγίες ή χαρακτηριστικά για δραστηριότητες ή για τα αποτελέσματά τους

- **πρότυπο (standard)**

το έγγραφο που έχει καθιερωθεί με συναίνεση και έχει εγκριθεί από έναν αναγνωρισμένο φορέα, παρέχει, για κοινή και επαναλαμβανόμενη χρήση, κανόνες, κατευθυντήριες οδηγίες ή χαρακτηριστικά, για δραστηριότητες ή τα αποτελέσματά τους και αποσκοπεί στην επίτευξη του βέλτιστου βαθμού τάξης σε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο εφαρμογής

- **εθνικά / ευρωπαϊκά / διεθνή πρότυπα**

Τα εθνικά πρότυπα έχουν εφαρμογή στα όρια της επικράτειας ενός κράτους και περιορίζονται για προϊόντα και υπηρεσίες που κυκλοφορούν μέσα σε μια χώρα. Τα ευρωπαϊκά πρότυπα υιοθετούνται από τους φορείς των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίοι είναι υποχρεωμένοι να αποσύρουν, ταυτόχρονα με την υιοθέτηση, τα αντίστοιχα εθνικά πρότυπα. Τα διεθνή πρότυπα είναι πρότυπα διεθνούς αποδοχής και ευρύτερης εφαρμογής. Σε κάθε περίπτωση, όλα τα πρότυπα είναι προαιρετικής εφαρμογής, εκτός εάν η εφαρμογή τους επιβάλλεται από τη νομοθεσία.

- ο **εναρμονισμένα πρότυπα (harmonized standards)**¹

Κάθε ευρωπαϊκό πρότυπο που έχει εκδοθεί από τους ευρωπαϊκούς φορείς τυποποίησης CEN/CENELEC για να υποστηρίξει «βασικές απαιτήσεις ασφαλείας» των Ευρωπαϊκών Οδηγιών. Τα πρότυπα αυτά είναι υποχρεωτικής εφαρμογής.

Σημείωση:

Γενικά, τα πρότυπα διακρίνονται επίσης σε:

- ο **«de jure» πρότυπα (εκ του νόμου)**

τα πρότυπα που ορίζονται από τους επίσημους φορείς τυποποίησης (π.χ. ISO και αντίστοιχοι εθνικοί οργανισμοί ΕΛΟΤ, BSI, DIN, AFNOR, ANSI κτλ.),

- ο **«de facto» πρότυπα (εκ των πραγμάτων)**

τα πρότυπα που καθιερώθηκαν από τη βιομηχανία ή από ειδικούς φορείς (π.χ. εκδότες, συγκεκριμένες μεγάλες βιβλιοθήκες, οργανισμούς κτλ.) και επεκράτησαν λόγω της ευρείας χρήσης και αποδεκτότητάς τους από την κοινότητα. Λέγονται και **ιδιοταγή πρότυπα (proprietary standards)**.

Στη δεύτερη περίπτωση ανήκουν π.χ. το DDC, το Unimarc κ.ά., ενώ το Dublin Core και το CIDOC Reference Model ξεκίνησαν ως ιδιοταγή πρότυπα, αλλά στη συνέχεια υιοθετήθηκαν και από τον ISO ως πρότυπα ISO 15836 και ISO 21127 αντίστοιχα.

Υπάρχουν επίσης τα **ανοικτά πρότυπα (open standards)**, τα οποία είναι διαθέσιμα στο ευρύ κοινό, βασίζονται στη συνεργασία και στη συναίνεση και διευκολύνουν τη διαλειτουργικότητα, την επικοινωνία και την ανταλλαγή δεδομένων.

- **προδιαγραφή (specification)**

το έγγραφο που καθορίζει τις τεχνικές απαιτήσεις που πρέπει να ικανοποιεί ένα προϊόν, μια διεργασία ή υπηρεσία

- **τεχνική έκθεση (technical report)**

το έγγραφο που περιέχει δεδομένα διαφορετικού τύπου από τα πρότυπα και τις τεχνικές προδιαγραφές και έχει περισσότερο πληροφοριακό, περιγραφικό χαρακτήρα

- **κανονισμός (regulation)**

το έγγραφο που περιέχει υποχρεωτικούς νομοθετικούς κανόνες και υιοθετείται από μια Αρχή

- **κατευθυντήρια οδηγία (guideline)**

το έγγραφο που περιέχει, με συστηματικό τρόπο τοποθετημένες, τεχνικές πληροφορίες και απαιτήσεις για τη λήψη αποφάσεων

- **κώδικας πρακτικής (code of practice)**

το τυποποιητικό έγγραφο που περιλαμβάνει πρακτικές ή διαδικασίες για τον σχεδιασμό, την κατασκευή, την εγκατάσταση, τη συντήρηση ή τη χρήση εξοπλισμού, κατασκευών ή προϊόντων

Φορείς Τυποποίησης

Η εκπόνηση των προτύπων σε διεθνές επίπεδο είναι ευθύνη του Διεθνούς Οργανισμού Τυποποίησης ISO (International Standards Organization, <http://www.iso.org>). Σημειώνεται ότι η σύντομη ονομασία ISO προφέρεται ως «ίζο», από την ελληνική λέξη 'ίσο', κάτι που υιοθέτησαν οι συντελεστές του διεθνούς οργανισμού για να καταδείξουν τη σημασία της συνεργασίας και της συναίνεσης όλων των ενδιαφερομένων μερών ανεξάρτητα χώρας και

---

¹ Στην τυποποίηση, χρησιμοποιείται επίσης η εναρμόνιση εννοιών που αποσκοπεί στην ελάττωση ή και εξάλειψη των διαφορών ανάμεσα σε δύο έννοιες, καθώς και η εναρμόνιση όρων που κατασημαίνουν την ίδια έννοια σε διαφορετικές γλώσσες.

γλώσσας για την τυποποίηση (όπως αναφέρεται στον ιστότοπο <http://www.iso.org/iso/home/about.htm>: “*ISO is derived from the Greek isos, meaning equal. Whatever the country, whatever the language, we are always ISO*”).

Αντίστοιχα, σε κάθε χώρα λειτουργούν οι εθνικοί οργανισμοί τυποποίησης, όπως:

- ΕΛΟΤ (Ελλάδα) Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης <http://www.elot.gr/>
- BSI (Μεγάλη Βρετανία) British Standards Institute <http://www.standardsuk.com/bsi/>
- AFNOR (Γαλλία) Association Française de Normalisation <http://www.afnor.org/>
- DIN (Γερμανία) Deutsches Institut für Normung <http://www.din.de/>
- ANSI (ΗΠΑ) American National Standards Institute <http://www.ansi.org/>

Εξάλλου, σε Ευρωπαϊκό επίπεδο λειτουργούν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τυποποίησης CEN European Committee for Standardization <http://www.cenorm.be>, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ηλεκτροτεχνικής Τυποποίησης CENELEC και το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Τηλεπικοινωνιακής Τυποποίησης ETSI.

Τεχνικές Επιτροπές Τυποποίησης

Για την εκπόνηση των Διεθνών Προτύπων ISO εργάζονται οι Τεχνικές Επιτροπές Τυποποίησης (Technical Committees – TC), οι οποίες συγκροτούνται με μέλη εκπροσώπους φορέων που έχουν σχέση με το αντίστοιχο θεματικό αντικείμενο. Κάθε Τεχνική Επιτροπή κατανέμει το έργο της στις Υποεπιτροπές (Subcommittees – SC) ανάλογα με τα επιμέρους θεματικά αντικείμενα που καλύπτει, ενώ συχνά συγκροτούνται και Ομάδες Εργασίας (Working groups - WG) για ειδικά θέματα οι οποίες λειτουργούν στο πλαίσιο της Τεχνικής Επιτροπής ή μιας Υποεπιτροπής ή και για ένα πολύ συγκεκριμένο αντικείμενο (Ad hoc working groups – AHG).

Μέλη στις Τεχνικές Επιτροπές του ISO γίνονται εθνικοί φορείς τυποποίησης, ενώ ειδικές σχέσεις (liaisons) καθιερώνονται με διεθνείς οργανισμούς που έχουν ιδιαίτερο βάρος στο σχετικό αντικείμενο. Τα μέλη μπορεί να είναι πλήρη μέλη (P-members) ή παρατηρητές (O-members). Στην πρώτη περίπτωση, τα μέλη συμμετέχουν σε όλες τις δραστηριότητες και στην ψηφοφορία, ενώ στη δεύτερη μπορούν να συμμετέχουν στις εργασίες αλλά χωρίς δικαίωμα ψήφου (η τυχόν συμμετοχή σε ψηφοφορία είναι συμβουλευτική). Σημειώνεται ότι η εγγραφή στην Τεχνική Επιτροπή δεν συνεπάγεται και την εγγραφή σε όλα τα όργανά της (υποεπιτροπές και ομάδες εργασίας), χρειάζεται επομένως χωριστή διαδικασία για το καθένα. Υπάρχει δε παρακολούθηση της ενεργού συμμετοχής του πλήρους μέλους στις εργασίες του οργάνου που έχει εγγραφεί και επιβολή κυρώσεων, ξεκινώντας από τη συμμετοχή σε λιγότερο από 20% (και οπωσδήποτε κάτω από 2) των ψηφοφοριών σε ένα έτος.

Στάδια εκπόνησης των προτύπων ISO και σχετικοί κωδικοί

Κατά τη σύνταξη των προτύπων ακολουθούνται τα παρακάτω στάδια:

- Στάδιο της πρότασης (Proposal stage)
- Στάδιο της προετοιμασίας (Preparatory stage)
- Στάδιο της επιτροπής (Committee stage)
- Στάδιο της εξέτασης (Enquiry stage)
- Στάδιο της αποδοχής (Approval stage)
- Στάδιο της έκδοσης (Publication stage)

Προβλέπεται επίσης ο περιοδικός έλεγχος κάθε Προτύπου για να αποφασιστεί η αναγκαιότητα επανεπικύρωσης, τροποποίησης ή απόσυρσης του.²

Μετά την ολοκλήρωση της αρχικής επεξεργασίας και σύνταξης από την αρμόδια Επιτροπή, τα σχέδια προτύπων υποβάλλονται από τον Οργανισμό Τυποποίησης στη διαδικασία της δημόσιας κρίσης, στην οποία μπορούν να υποβάλουν σχόλια, παρατηρήσεις και συμπληρώσεις όλοι οι πολίτες. Με τη διαδικασία αυτή, δίνεται η δυνατότητα να ληφθούν υπόψη πλευρές και στοιχεία από το προς μελέτη αντικείμενο που δεν είχαν προβλεφθεί από τα μέλη της Επιτροπής, να γίνει διάλογος και οπωσδήποτε να προσδοθεί η δημοκρατική διάσταση στην παραγωγή των τυποποιητικών κειμένων.

Σε κάθε πρότυπο δίνεται ένας αριθμητικός κωδικός, καθώς και ένα ακρώνυμο που χαρακτηρίζει το στάδιο ανάπτυξης στο οποίο βρίσκεται κάθε φορά. Ο αριθμητικός κωδικός δεν μεταβάλλεται ποτέ, ενώ μεταβάλλεται το ακρώνυμο, κάθε φορά που μεταβάλλεται η κατάσταση του εγγράφου, δηλαδή το στάδιο ανάπτυξης. Τα ακρώνυμα για τα στάδια εκπόνησης των Διεθνών Προτύπων είναι:

- **PWI** Preliminary stage Preliminary work item (project) (προκαταρκτικό στάδιο – προκαταρκτικό έγγραφο εργασίας)
- **AWI** Approved Work Item (εγκεκριμένο έγγραφο εργασίας)
- **NP** Proposal stage New proposal for a work item (στάδιο πρότασης – νέα πρόταση για έγγραφο εργασίας)
- **WD** Preparatory stage Working draft(s) (προπαρασκευαστικό στάδιο – σχέδια εργασίας)
- **CD** Committee stage Committee draft(s) (στάδιο Επιτροπής – σχέδια Επιτροπής)
- Enquiry stage Draft International Standard **DIS** (στάδιο έρευνας – σχέδιο Διεθνούς Προτύπου)
- **FDIS** Approval stage Final Draft International Standard (στάδιο έγκρισης – τελικό σχέδιο Διεθνούς Προτύπου)
- **IS** Publication stage International Standard (στάδιο έκδοσης – Διεθνές Πρότυπο)

Επίσης, σε κάθε Διεθνές Πρότυπο ISO αναφέρεται και ένας αριθμητικός κωδικός που αντιστοιχεί στη φάση στην οποία βρίσκεται σε σχέση με τα στάδια εκπόνησης. Στην παρακάτω εικόνα δίνονται οι κωδικοί αυτοί.

International harmonized stage codes

STAGE	SUBSTAGE				90 Decision Substages			
	00 Registration	20 Start of main action	60 Completion of main action	92 Repeat an earlier phase	93 Repeat current phase	98 Abandon	99 Proceed	
00 Preliminary stage	00.00 Proposal for new project received	00.20 Proposal for new project under review	00.60 Close of review			00.98 Proposal for new project abandoned	00.99 Approval to ballot proposal for new project	
10 Proposal stage	10.00 Proposal for new project registered	10.20 New project ballot initiated	10.60 Close of voting	10.92 Proposal returned to submitter for further definition		10.98 New project rejected	10.99 New project approved	
20 Preparatory stage	20.00 New project registered in TC/SC work programme	20.20 Working draft (WD) study initiated	20.60 Close of comment period			20.98 Project deleted	20.99 WD approved for registration as CD	
30 Committee stage	30.00 Committee draft (CD) registered	30.20 CD study/ballot initiated	30.60 Close of voting/comment period	30.92 CD referred back to Working Group		30.98 Project deleted	30.99 CD approved for registration as DIS	
40 Enquiry stage	40.00 DIS registered	40.20 DIS ballot initiated: 5 months	40.60 Close of voting	40.92 Full report circulated: DIS referred back to TC or SC	40.93 Full report circulated: decision for new DIS ballot	40.98 Project deleted	40.99 Full report circulated: DIS approved for registration as FDIS	
50 Approval stage	50.00 FDIS registered for formal approval	50.20 FDIS ballot initiated: 2 months. Proof sent to secretariat	50.60 Close of voting. Proof returned by secretariat	50.92 FDIS referred back to TC or SC		50.98 Project deleted	50.99 FDIS approved for publication	
60 Publication stage	60.00 International Standard under publication		60.60 International Standard published					
90 Review stage		90.20 International Standard under periodical review	90.60 Close of review	90.92 International Standard to be revised	90.93 International Standard confirmed		90.99 Withdrawal of International Standard proposed by TC or SC	
95 Withdrawal stage		95.20 Withdrawal ballot initiated	95.60 Close of voting	95.92 Decision not to withdraw International Standard			95.99 Withdrawal of International Standard	

Αριθμητικοί κωδικοί των φάσεων εκπόνησης Διεθνών Προτύπων ISO

² Ο περιοδικός έλεγχος είναι δραστηριότητα που θα ήταν χρήσιμο να πραγματοποιείται και στα Πρότυπα του ΕΛΟΤ και μάλιστα στα πρότυπα της TE22, δεδομένου ότι αρκετά είναι παλιά και χρειάζονται ενημέρωση τουλάχιστον ως προς την ορολογία.

Στα παραδείγματα του παρακάτω Πίνακα βλέπει κανείς ότι για κάθε πρότυπο εκτός από τον αριθμό και τον τίτλο, χρησιμοποιούνται το έτος έκδοσης και ο αριθμητικός κωδικός που δείχνει τη φάση εκπόνησης του προτύπου. Έτσι για παράδειγμα, για το Διεθνές Πρότυπο ISO 4 που αναφέρεται στη σύντμηση των τίτλων των περιοδικών, η πρώτη έκδοση ήταν το 1972, η οποία έχει αποσυρθεί, όπως και η δεύτερη του 1984, ενώ σήμερα ισχύει η έκδοση του 1997, αφού έχει περάσει τη φάση επανεξέτασης.

Αριθμός προτύπου και έτος έκδοσης	Τίτλος προτύπου	Κωδικός φάσης εκπόνησης προτύπου	Επεξήγηση
ISO 4:1972	Documentation -- International code for the abbreviation of titles of periodicals	95.99	έχει αποσυρθεί το πρότυπο έτους 1972
ISO 4:1984	Documentation -- Rules for the abbreviation of title words and titles of publications	95.99	έχει αποσυρθεί το πρότυπο έτους 1984
ISO 4:1997	Information and documentation -- Rules for the abbreviation of title words and titles of publications	90.93	έχει επικυρωθεί μετά τη φάση επανεξέτασης (review)
ISO 8:1977	Documentation -- Presentation of periodicals	90.92	βρίσκεται σε αναθεώρηση το πρότυπο έτους 1977
ISO/NP 8	Documentation -- Presentation of periodicals	10.99	έχει εγκριθεί νέο έργο με βάση νέα πρόταση που έχει υποβληθεί
ISO 2108:1978	Documentation -- International standard book numbering (ISBN)	95.99	έχει αποσυρθεί το πρότυπο έτους 1978
ISO 2108:1992	Information and documentation -- International standard book numbering (ISBN)	95.99	έχει αποσυρθεί το πρότυπο έτους 1992
ISO 2108:2005	Information and documentation -- International standard book number (ISBN)	90.92	βρίσκεται σε αναθεώρηση το πρότυπο έτους 2005
ISO/CD 2108	Information and documentation -- International standard book number (ISBN)	30.20	έχει ξεκινήσει ψηφοφορία για το νέο σχέδιο εργασίας

Παραδείγματα αναγνώρισης Διεθνών Προτύπων ISO

Πέραν του ISO και των εθνικών οργανισμών Τυποποίησης, και άλλοι φορείς εθνικής ή διεθνούς εμβέλειας εκπονούν και δημοσιεύουν πρότυπα, προδιαγραφές, συστάσεις, κατευθυντήριες οδηγίες και άλλα κανονιστικά κείμενα που σε αρκετές περιπτώσεις αποτελούν οδηγούς πολιτικής και θεμελιώδη εργαλεία για την κατανόηση, την εκτέλεση και τη διαχείριση γενικότερα συγκεκριμένων λειτουργιών (κλαδικά πρότυπα). Παραδείγματα οργανισμών που δημοσιεύουν τυποποιητικά κείμενα είναι οι ACI (American Concrete Institute), IEEE (Institution of Electrical & Electronic Engineers), IFLA (International Federation of Library Associations), ITU (International Telecommunications Union), IEC κ.ά.

ΕΛΟΤ

Ο ΕΛΟΤ – Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης – είναι ο εξουσιοδοτημένος από το κράτος φορέας για την εθνική τυποποίηση. Ιδρύθηκε το 1976 ως ΝΠΙΔ, έχει αλλάξει διάφορες μορφές κατά καιρούς. Πρέπει πάντως να σημειωθεί ότι η τυποποίηση στην Ελλάδα είχε ξεκινήσει ήδη από το 1932 με πρωτοβουλία του ΤΕΕ, το οποίο είχε δημιουργήσει την Επιτροπή Τυποποίησης ΕΝΟ (από το γαλλικό normalization), ενώ στα Τεχνικά Χρονικά υπήρχε ένθετο με τον τίτλο «Δελτίον Προτυποποίησης». Οπωσδήποτε, αυτό αιτιολογείται αφού η τυποποίηση αφορούσε (και εν πολλοίς αφορά) σε μεγάλο μέρος τεχνικά θέματα (ιδιότητες υλικών, τεχνικές κτλ.). Συνέχεια αυτού αποτέλεσε το Γραφείο ΕΝΟ του ΤΕΕ, το οποίο για πολλά χρόνια, ακόμη και μετά την ίδρυση του ΕΛΟΤ, έπαιζε καθοριστικό ρόλο στα ζητήματα τεχνικής τυποποίησης στη χώρα μας.

Ο ΕΛΟΤ ιδρύθηκε το 1976. Από τα πρώτα του βήματα, συνέβαλε στην ανάπτυξη της Τυποποίησης στη χώρα μας ακολουθώντας το παράδειγμα του ISO και λειτουργώντας παραπάνω από 100 Τεχνικές Επιτροπές κατοπτρικές (αντίστοιχες) προς τις Επιτροπές του Διεθνούς Οργανισμού.

Οι Επιτροπές αυτές αποτελούνται από εκπροσώπους συλλογικών φορέων ώστε να διασφαλίζεται η ισόρροπη συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων μερών, ενώ έχουν την ευθύνη για το τεχνικό περιεχόμενο του τυποποιητικού εγγράφου που εκπονούν και για τη «συντήρηση» των τυποποιητικών εγγράφων που έχουν εκπονήσει.

Έργο Τεχνικών Επιτροπών Τυποποίησης ΕΛΟΤ

Κύριο έργο των Επιτροπών Τυποποίησης είναι η δημιουργική συμβολή στο έργο της Τυποποίησης, και βασικά η εκπόνηση ελληνικών προτύπων.

Συμπληρωματικά, στο επίπεδο της επικοινωνίας μπορεί να έχουν τις παρακάτω δράσεις:

- προβολή και προώθηση,
- συνεργασίες και Δημόσιες σχέσεις,
- κατάρτιση / επιμόρφωση,
- ιστότοπος και άλλα κοινωνικά μέσα.

Η εκπόνηση ελληνικών προτύπων αφορά τόσο τη μετάφραση και παραγωγή ελληνικών προτύπων ΕΛΟΤ από αντίστοιχα διεθνή ISO (αυτή είναι η συνηθέστερη περίπτωση), όσο και η παραγωγή ελληνικού από την αρχή χωρίς αντιστοίχιση με διεθνές (πρόσφατο παράδειγμα το πρότυπο ΕΛΟΤ 1455 για τις συντομογραφίες που εκπονήθηκε από την ΤΕ21 μετά από πρόταση και αρχική συγγραφή από τον Κώστα Βαλεοντή).

Προθέματα τυποποιητικών εγγράφων του ΕΛΟΤ

- ΕΛΟΤ - εθνικό πρότυπο
- ΕΛΟΤ ΠΡΔ - εθνική προδιαγραφή.
- ΕΛΟΤ EN - εθνικό πρότυπο, εναρμονισμένο με το αντίστοιχο ευρωπαϊκό (EN).
- ΕΛΟΤ EN ISO – εθνικό πρότυπο, εναρμονισμένο με ευρωπαϊκό (EN), και το οποίο περιλαμβάνει αυτούσιο το περιεχόμενο ενός διεθνούς προτύπου (ISO).

Στάδια εκπόνησης προτύπων ΕΛΟΤ

Τα στάδια για την απόδοση στην ελληνική των προτύπων ISO και την παραγωγή εθνικών προτύπων ΕΛΟΤ είναι τα εξής:³

- Στάδιο 1: Επιλογή προτύπου,
- Στάδιο 2: Προετοιμασία του Σχεδίου Ελληνικού Προτύπου (ΣΕΠ),
- Στάδιο 3: Δημόσια κρίση,
- Στάδιο 4: Έκδοση του Ελληνικού Προτύπου ΕΛΟΤ.
επιθυμητό και
- Στάδιο 5: Αναθεώρηση προτύπου.

Πνευματικά δικαιώματα

Όλα τα πρότυπα και τυποποιητικά έγγραφα τόσο του ΕΛΟΤ όσο και των άλλων φορέων τυποποίησης προστατεύονται από πνευματικά δικαιώματα και απαγορεύεται η αναπαραγωγή μέρους ή του συνόλου των τυποποιητικών κειμένων, χωρίς την έγγραφη άδεια του αντίστοιχου φορέα τυποποίησης.

Σημειώνεται δε ότι δεν επιτρέπεται η ελεύθερη διακίνηση και δημοσιοποίηση των διεθνών και ελληνικών προτύπων.

ISO/TC 37 Technical Committee “Language and Terminology”⁴

Συστάθηκε στον ISO το 1952 για να συνεχίσει το έργο της επιτροπής ISA/TC 3716 που είχε ιδρυθεί το 1936 με πρωτοβουλία του αυστριακού μηχανικού Ευγένιου Βύστερ (Eugen Wüster) και σταμάτησε να λειτουργεί κατά τον 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο.

Κύριος σκοπός της TC 37 είναι η καθιέρωση των αρχών και των μεθόδων της Ορολογίας. Το έργο της επιτελούν οι παρακάτω υποεπιτροπές και ομάδες εργασίας:

- ISO/TC 37/CAG Steering Committee
- ISO/TC 37/JAC 0 ISO 639 RA Joint Advisory Committee
- ISO /TC 37/TCG Terminology Coordination Group for TC37
- **TC 37/SC1 Principles and methods**
- **TC 37/SC 2 Terminology workflow and language coding**
- **TC 37/SC 3 Management of terminology resources**
- **TC 37/SC 4 Language resource management**
- **ISO/TC 37/SC 5 Translation, interpreting and related technology**

Η TC 37 διατηρεί σχέσεις συνεργασίας με μεγάλο αριθμό Επιτροπών του ISO, ανάμεσα στις οποίες περιλαμβάνεται και η TC 46, για την οποία μάλιστα έχει τη δυνατότητα πρόσβασης στα τεκμήρια τόσο της Επιτροπής γενικά, όσο και ειδικότερα των υποεπιτροπών SC4 (Technical interoperability) και SC9 (Identification and description). Έχει επίσης ειδικές σχέσεις με διεθνείς οργανισμούς, και ανάμεσά τους με την IFLA.

Η Ελλάδα, μέσω του ΕΛΟΤ και της TE 21, συμμετέχει ως κανονικό μέλος στις εργασίες της Επιτροπής, παίρνοντας μέρος στη διαβούλευση κάθε φορά που ζητηθεί, ενώ επίσης έχει πάρει πρωτοβουλίες στέλνοντας προτάσεις για συζήτηση νέων τυποποιητικών κειμένων.

³ Για πλήρη περιγραφή των σταδίων, βλ. την εισήγηση των Κατσογιάννου Μ & Τοράκη Κ. στο 8^ο Συνέδριο «Ελληνική γλώσσα και Ορολογία» της ΕΛΕΤΟ (10-12 Νοεμβρίου 2011) με τίτλο «**Ζητήματα Τυποποίησης στην Ορολογία - ο ρόλος και οι δράσεις της Επιτροπής Ορολογίας TE21 του ΕΛΟΤ**» (http://www.eleto.gr/download/Conferences/8th%20Conference/Papers/8th_31-29_KatsoyannouM-TorakiK_V02.pdf).

⁴ ISO/TC 37 <https://www.iso.org/committee/48104.html>.

ΕΛΟΤ/ΤΕ 21 Τεχνική Επιτροπή «Ορολογία – Γλωσσικοί πόροι»⁵

Η Τεχνική Επιτροπή ΤΕ 21 είναι Τεχνική Επιτροπή του ΕΛΟΤ, αποτελεί την Εθνική Επιτροπή Τυποποίησης στην Ορολογία και είναι κατοπτική της Επιτροπής TC 37 του ISO. Η ΤΕ 21 συστάθηκε το 1978 στο Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδας (ΤΕΕ), από το οποίο υποστηρίζεται γραμματειακά μέχρι σήμερα. Η αρχική ονομασία της ήταν «Αρχές Τεχνικής Ορολογίας», ενώ μετά την ανασυγκρότηση και ανασύστασή της το 2013 έλαβε την ονομασία «Ορολογία – Γλωσσικοί πόροι».

Έχει Μέλη (τακτικά και αναπληρωματικά) που συμμετέχουν στις συνεδριάσεις και σε όλο το έργο της Επιτροπής, ενώ επίσης διατηρεί κύκλο Παρατηρητών, τους οποίους ενημερώνει ηλεκτρονικά για το έργο της, ζητεί τη συνεργασία μαζί τους σε ειδικά ζητήματα όταν χρειαστεί, αλλά και δέχεται γνώμες και σχόλια για συζήτηση όταν οι ίδιοι θεωρούν απαραίτητο. Οι συνεδριάσεις της Επιτροπής είναι ανοικτές. Στην ΤΕ 21 συμμετέχουν ως μέλη εκπρόσωποι επιστημονικών ενώσεων και συγκεκριμένα ΕΛΟΤ, ΤΕΕ, ΕΛΕΤΟ, Ακαδημία Αθηνών, ΕΜΠ, Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, ΙΕΛ, Ένωση Ελλήνων Χημικών, Ένωση Ελλήνων Φυσικών.

Κύριο αντικείμενο της ΤΕ 21 είναι η ενασχόληση με τα ζητήματα της τυποποίησης στην ορολογία και συγκεκριμένα με τη θέσπιση/υιοθέτηση των κανόνων ορολογίας, με την επεξεργασία και απόδοση στην ελληνική των προτύπων ορολογίας του ISO, με την επεξεργασία για έκδοση ελληνικών προτύπων στον τομέα της Ορολογίας. Επίσης, η ΤΕ 21 διοργανώνει ημερίδες, σεμινάρια, έχει συνεργασίες με επιστημονικούς φορείς και προσωπικότητες.

Η ΤΕ 21 είναι πλήρες μέλος (P-Member) της Διεθνούς Επιτροπής Τυποποίησης στην Ορολογία TC 37. Στο πλαίσιο αυτό, παρακολουθεί και ενημερώνεται για όλο το έργο της Διεθνούς Επιτροπής, ενώ συμμετέχει στις συζητήσεις και ψηφοφορίες για τα νέα πρότυπα και άλλα τυποποιητικά κείμενα που προκύπτουν.

Έτσι, η ΤΕ 21 είναι αρμόδια για την ανάπτυξη, δημοσίευση και διάχυση των σχετικών προτύπων, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους επιστήμονες της ορολογίας και γλωσσολογίας, αλλά και των ειδικών θεματικών πεδίων, ενώ επίσης συμβάλλει σε διεργασίες συντονισμού και εναρμόνισης ορολογικών εργασιών, σχετίζεται με κάθε δραστηριότητα σχετική με την τυποποίηση αρχών, μεθόδων και εφαρμογών της ορολογίας και των γλωσσικών πόρων.

Επίσης, η ΤΕ 21 είναι ενεργό μέλος της ΕΛΕΤΟ⁶ και του ΓΕΣΥ (Γενικό Επιστημονικό Συμβούλιο), καθώς και του ΕΔΟ (Ελληνικό Δίκτυο ορολογίας), ενώ συνεργάζεται με επιστήμονες, γλωσσολόγους κ.ά., για διάφορα θέματα, τόσο εντός της χώρας όσο και στο πλαίσιο του ISO.⁷

Ελληνικά Πρότυπα Ορολογίας

Στον παρακάτω πίνακα περιέχονται τα πρότυπα που έχει εκπονήσει μέχρι τώρα η ΤΕ 21.

ΕΛΟΤ	Τίτλος	ISO	Title
ΕΛΟΤ 337:1979 <i>Έχει αποσυρθεί</i>	Συμβολισμός γλωσσών, χωρών και αρχών	ISO/R 639:1967 <i>Έχει αποσυρθεί</i>	Symbols for Languages, Countries and Authorities (Language codes - ISO 639)

⁵ ΕΛΟΤ/ΤΕ 21 http://portal.tee.gr/portal/page/portal/SCIENTIFIC_WORK/scient_typpoisi/epitropes/ELOT-TE21/.

⁶ ΕΛΕΤΟ – Ελληνική Εταιρεία ορολογίας <http://www.eleto.gr/>.

⁷ ΕΔΟ – Ελληνικό Δίκτυο Ορολογίας https://ec.europa.eu/greece/el-diktyo_el.

ΕΛΟΤ 402:2010	Ορολογική εργασία – Αρχές και μέθοδοι	ISO 704:2000	Terminology work-Principles and methods
ΕΛΟΤ 561.1:2006	Ορολογική εργασία - Λεξιλόγιο - Μέρος 1: Θεωρία και εφαρμογή	ISO 1087-1:2000	Terminology work-Vocabulary-Part 1:Theory and application
ΕΛΟΤ 561.2:2007	Ορολογική εργασία - Λεξιλόγιο - Μέρος 2: Πληροφορικές εφαρμογές	ISO 1087-2:2000 Έχει αποσυρθεί	Terminology work-Vocabulary-Part 2:Computer applications
ΕΛΟΤ 562:2011	Ορολογική εργασία – Εναρμόνιση εννοιών και όρων	ISO 860:2007	Terminology work-Harmonization of concepts and terms
ΕΛΟΤ 741:1981 Έχει αποσυρθεί	Οδηγός για την επεξεργασία ταξινομημένων λεξιλογίων (Παράδειγμα μεθόδου)	ISO/R 919-1969 Έχει αποσυρθεί, αντικαταστάθηκε από το ISO 10241-1992. <i>Τώρα: ISO 10241-1:2011</i>	Guide for the preparation of classified vocabularies (example of method) (<i>Τώρα: Terminological entries in standards -- Part 1: General requirements and examples of presentation</i>)
ΕΛΟΤ 1190:1989 Έχει αποσυρθεί	Διάταξη των πολύγλωσσων ταξινομημένων λεξιλογίων	ISO/R 1149-1969 Έχει αποσυρθεί, αντικαταστάθηκε από το ISO 10241-1992. <i>Τώρα: ISO 10241-1:2011</i>	Layout of multilingual classified vocabularies
ΕΛΟΤ 1443:2012	Ορολογικές πολιτικές – Ανάπτυξη και υλοποίηση	ISO 29383:2010	Terminology policies – Development and implementation
ΕΛΟΤ 1445:2014	Αξιολόγηση ορολογικών πόρων – Γενικές έννοιες, αρχές και απαιτήσεις	ISO 23185:2009	Assessment and benchmarking of terminological resources – General concepts, principles and requirements
ΕΛΟΤ 1446:2015	Κατευθυντήριες οδηγίες διαχείρισης έργων τυποποίησης ορολογίας	ISO 15188:2001	Project management guidelines for terminology standardization
ΕΛΟΤ 1455:2017	Σχηματισμός ελληνικών αρκτικολέξων και ακρωνύμων	-	
ΕΛΟΤ 1447:2017	Μεταφρασεοστρεφής ορογραφία	ISO 12616:2002	Translation-oriented terminography
ΣΕΠ ΕΛΟΤ 1448	Ορολογικά προϊόντα και υπηρεσίες — Επισκόπηση και καθοδήγηση	ISO 22128:2008	Terminology products and services — Overview and guidance

Επίσης, τα επόμενα πρότυπα με τα οποία σκοπεύει να ασχοληθεί είναι:

ΣΕΠ ΕΛΟΤ 1456	Βιβλιογραφικές αναφορές και αναγνωριστικά πηγών για την ορολογική εργασία	ISO 12615:2004	Bibliographic references and source identifiers for terminology work
	Υπηρεσίες μετάφρασης – Απαιτήσεις για υπηρεσίες μετάφρασης	ISO 17100:2015	Translation services – Requirements for translation services

Ορολογία και Βιβλιοθήκες / Πληροφόρηση

Η σχέση των βιβλιοθηκών και γενικότερα του πεδίου της πληροφόρησης με τη γλώσσα και την ορολογία είναι δεδομένη. Ενδεικτικά, αναφέρω μερικές περιοχές: θεματική ανάλυση, ευρετηρίαση, τεκμηρίωση, αναζήτηση, μεταδεδομένα, οντολογίες. Για παράδειγμα, αυτό γίνεται ιδιαίτερα εμφανές στις τελευταίες εκδόσεις του προτύπου για τους θησαυρούς (ISO 25964-1 και -2), του προτύπου ISO 5127 με όλο το Λεξιλόγιο του πεδίου της Πληροφόρησης, των προτύπων για την Ορολογία σε ειδικά πεδία (όπως η διαχείριση των αρχείων), αλλά και των προτύπων που αφορούν καταγραφή στοιχείων δεδομένων (μεταδεδομένα) κτλ.⁸

Δομή και γλωσσική επιμέλεια προτύπων

Παρακάτω δίνεται η δομή των προτύπων, όπως έχει καθιερωθεί από τον ISO και τον ΕΛΟΤ αντίστοιχα. Η δομή αυτή είναι σταθερή μέχρι και το κεφάλαιο 3, τα υπόλοιπα εξαρτώνται από το αντικείμενο και το περιεχόμενο κάθε προτύπου. Τα παραρτήματα μπορεί να είναι τυποποιητικά ή πληροφοριακά ανάλογα με το χαρακτήρα. Σημειώνεται ότι στο κεφάλαιο 3 ορίζονται οι έννοιες μέσω των όρων που τις κατασημαίνουν.

ISO	ΕΛΟΤ
Foreword	Εισαγωγή
0. Introduction	1. Αντικείμενο
1. Scope	2. Τυποποιητικές παραπομπές
2. Normative references	3. Όροι και ορισμοί εννοιών ⁹
3. Terms and definitions	4. ....
4.	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α (Τυποποιητικό)
Annex A (informative)	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β (Πληροφοριακό) Αλφαβητικό ευρετήριο όρων και θεμάτων
Annex B (normative)	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ (Πληροφοριακό) Ελληνοαγγλογαλλικό γλωσσάριο όρων
.....	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ (Πληροφοριακό) Αγγλοελληνογαλλικό γλωσσάριο όρων
Index	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε (Πληροφοριακό) Γαλλοελληνοαγγλικό γλωσσάριο όρων
Bibliography	Βιβλιογραφία

⁸ Ενδεικτικές αναφορές: http://www.toraki.gr/ionio/glossindex_181115ppt.pdf,
http://www.toraki.gr/ionio/toraki_typop_180515.pdf,
http://www.toraki.gr/te21/eletto13_torakichatzimari_presentation.pdf.

⁹ Στο κεφάλαιο 3 κάθε προτύπου ορίζονται οι έννοιες που το αφορούν. Κάθε λήμμα περιλαμβάνει τον όρο ή τους όρους που κατασημαίνουν κάθε έννοια και τον ορισμό που περιγράφει την έννοια (ο ορισμός περιγράφει έννοια και όχι όρο). Γι' αυτό, εξάλλου, μπορεί να υπάρχουν ένας ή περισσότεροι όροι που κατασημαίνουν την ίδια έννοια, από τους οποίους ένας ορίζεται ως προτιμώμενος και οι υπόλοιποι είναι συνώνυμοι.

Για τα κριτήρια και τους μηχανισμούς σχηματισμού των όρων, βλ. ΕΛΟΤ 402:2010, καθώς και τα φύλλα 102 και 103 στο Ορόγραμμα, http://www.eleto.gr/download/Orogramma/Or102_V05.pdf και http://www.eleto.gr/download/Orogramma/Or103_V04.pdf αντίστοιχα.

Όσον αφορά τη γλωσσική επιμέλεια των προτύπων, παρατίθενται ενδεικτικά ορισμένα στοιχεία:

- **Τελικό ν.** Το τελικό ν διατηρείται πάντα (στον γραπτό λόγο) στην αιτιατική ενικού για το οριστικό και αόριστο άρθρο και για την προσωπική αντωνυμία του αρσενικού γένους (δηλαδή για τα «τον», «έναν», «αυτόν», π.χ. τον φάκελο, έναν φάκελο, αυτόν τον φάκελο). Για τα αντίστοιχα του θηλυκού γένους, το τελικό ν χρησιμοποιείται όταν η επόμενη λέξη αρχίζει από φωνήεν ή από κ, π, τ, ξ, ψ, μπ, ντ, γκ, τσ και τζ (δηλαδή για το άρθρο «την» και τις προσωπικές αντωνυμίες τρίτου προσώπου «αυτήν» και «την», π.χ. τη γυναίκα, την κιθάρα, αυτήν την κοπέλα, την ξέρω, τη γνωρίζω). Το ν διατηρείται στα αρνητικά μόρια *δεν* και *μην*, καθώς και στο *σαν* (π.χ. *δεν ξέρω*, *δεν θέλω*, *μην πάτε*, *σαν αυγό*, *σαν βόδι*).
- **Μία/μια.** Το άρθρο τονίζεται μόνο όταν χρησιμοποιείται ως αριθμητικό, ενώ στις άλλες περιπτώσεις δεν τονίζεται (π.χ. οι απαιτήσεις μιας βάσης ορολογικών δεδομένων, η οργάνωση μιας ψηφιακής βιβλιοθήκης, αντιστοίχιση κάθε λήμματος σε μία μόνο έννοια).
- Οι **ημερομηνίες** γράφονται όπως το αγγλικό (διεθνές) πρωτότυπο: yyyy-mm-dd
- Οι όροι και οι ορισμοί των εννοιών στο **κεφάλαιο 3** γράφονται με μικρά, και δεν μπαίνει τελεία στους ορισμούς
- Οι τίτλοι των κεφαλαίων, οι ολόκληρες προτάσεις στα κείμενα (π.χ. στην Εισαγωγή) και οι σημειώσεις ξεκινούν με **κεφαλαίο το πρώτο γράμμα**
- **Ευρωπαϊκός**, ελληνικός κτλ. γράφονται με μικρό (π.χ. ευρωπαϊκός), εκτός εάν αποτελούν μέρος ονόματος φορέα (π.χ. Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης)
- Οι **αναφορικές προτάσεις**, δηλαδή οι δευτερεύουσες προτάσεις που εισάγονται με αναφορικές αντωνυμίες ή επιρρήματα (ο οποίος, στον οποίο, που, όπου κτλ.), δεν χρειάζονται κόμματα (π.χ. ασάφεια που / η οποία δημιουργείται από την πολυσημία)
- Όταν στην πρόταση χρησιμοποιούνται **στη σειρά δύο ή περισσότερες λέξεις διαφορετικού γένους**, τότε πρέπει να αναφέρονται και τα άρθρα στην κάθε μία. Εάν στο άρθρο έχει ενσωματωθεί η πρόθεση σε, πρέπει να επαναλαμβάνεται ολόκληρη η λέξη και όχι μόνο το άρθρο (π.χ. στον άντρα, στη γυναίκα και στο παιδί).
- **level** → στάθμη (και όχι: επίπεδο...). Γενικά, στα φυσικά μεγέθη, η level, που μπορεί να είναι μεγαλύτερη ή μικρότερη, υψηλότερη ή χαμηλότερη, δεν αποδίδεται ως επίπεδο, αλλά ως στάθμη.
- Για τα **τυποποιητικά ρήματα** shall, should, may, need, can, βλ. συνημμένο κείμενο από Κ.Βαλεοντή.

Οδηγίες απόδοσης στα ελληνικά των "τυποποιητικών" ρημάτων της αγγλικής, από Κώστα Βαλεοντή

(βλ. παρακάτω)

ΟΤΕ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

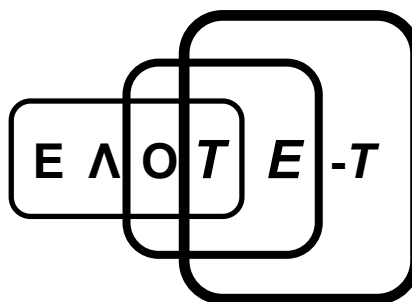
ΤΕ-Τ

(Τεχνική Επιτροπή "ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ")

Τεχνικός Υπεύθυνος: Κ.Βαλεοντής

Αρ. Τηλεφ.: 611 8986

Αρ. Τηλεομ.: 806 8299

ΤΥΠ.ΡΗΜ./Εκδ.3

Δεκέμβριος 1995

ΟΔΗΓΙΕΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΤΩΝ "ΤΥΠΟΠΟΙΗΤΙΚΩΝ" ΡΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ

(Εφαρμογή των κανόνων PNE
της σύνταξης των Ευρωπαϊκών Προτύπων)

- α. "Τυποποιητικά" (*normative*) είναι τα ρήματα ή οι ρηματικές εκφράσεις που σημαίνουν **απαίτηση** (*requirement*) **σύσταση** (*recommendation*), **άδεια** (*permission*)/**επιτρεπτότητα** (*permissibility*) και **δυνατότητα** (*possibility*) ή **ικανότητα** (*capability*). Τα ρήματα αυτά είναι, αντίστοιχα:

shall,	shall not
should,	should not
may,	need not
can,	cannot

- β. Ομως, το ρήμα **may-may not** πέρα από την "**τυποποιητική**" σημασία του έχει και τη συνηθισμένη κοινή σημασία¹: **ενδεχόμενο** (ή **πιθανότητα**), ενώ οι **δυνητικοί** **αόριστοι** **could-could not** και **might-might not** εκφράζουν **δυνητική ικανότητα** και **δυνητικό ενδεχόμενο**, αντίστοιχα.

1. Απαίτηση:

Διατυπώνεται ως **αυστηρή διαταγή** με το ρήμα:

shall	(υποχρέωση να ...)
shall not	(υποχρέωση να μην ...)

¹ Χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή στο να διακρίνει ο μεταφραστής τις (λίγες σχετικά) περιπτώσεις της χρήσης αυτής η οποία κανονικά αποφεύγεται στα πρότυπα: ιδιαίτερα στο «τυποποιητικό μέρος» τους. Γενικά, ένα πρότυπο δεν πιθανολογεί, αλλά περιλαμβάνει κατασταλαγμένη γνώση.

Αγγλικό ρήμα ή ρηματική έκφραση**shall...**

(= is to...
is required to ...
it is required that ...
has to ...
only ... is permitted
it is necessary ...)

shall not ...

(= it is not allowed
(permitted)
(acceptable)
(permissible)
it is required to be not ...
is required that....be not)

Ελληνική Απόδοση**πρέπει να...**

(= απαιτείται να ...
είναι αναγκαίο να ...
επιτρέπεται μόνο να ..)

δεν πρέπει να ...**πρέπει να μη(ν) ...**

(= δεν επιτρέπεται

δεν είναι αποδεκτό
δεν είναι επιτρεπτό
απαιτείται να μη(ν) ...)

2. Σύσταση:

Διατυπώνεται με το ρήμα:

should (προτροπή να ...)
should not (προτροπή να μην ...)

Αγγλικό ρήμα ή ρηματική έκφραση**should...**

(= it is recommended that...
(recommended to...)
ought to...
it is preferable ...
preferably...
it is normally ...)

should not ...

(= should be avoided
it is recommended that...not..
ought not to
it is not normally ...
only in exceptional cases)

Ελληνική Απόδοση**θα πρέπει να ...**

(= συνιστάται να ...
προτιμάται να ...
κατά προτίμηση να ..
είναι προτιμότερο ...
καλό είναι να ...
κανονικά ...)

δεν θα πρέπει να ...**θα πρέπει να μη(ν) ...**

(= συνιστάται να αποφεύγεται
συνιστάται να μην ...
προτιμάται να μην ...
κατά προτίμηση να μην..
είναι προτιμότερο να μην
καλό είναι να μην ...
σε εξαιρετικές περιπτώσεις να ...)

3. Άδεια/Επιτρεπτικότητα

Διατυπώνεται με τα ρήματα:
may (άδεια να ...)
need not (άδεια να μην ...)

Αγγλικό ρήμα ή ρηματική έκφραση

(he, she, it) may ...

(they) may ...

(= is/are permitted
is/are permissible
is/are allowed
it is permitted
it is permissible
it is allowed)

need not ...

(= is not required
is not required that
no... is required)

Ελληνική Απόδοση

επιτρέπεται να...

μπορεί να...

επιτρέπεται να...

μπορούν να ...

{= επιτρέπεται
επιτρέπονται
επιτρέπεται να ...
(+ρήμα ενικ. ή πληθ.)
είναι επιτρεπτός (-η, -ο)
είναι επιτρεπτοί (-ές) }

δεν χρειάζεται να ...

δεν χρειάζεται

δεν είναι ανάγκη να ...

(= δεν απαιτείται
δεν απαιτείται να ...
μπορεί να μην ...
μπορούν να μην ...)

4. Δυνατότητα/Ικανότητα

Διατυπώνεται με το ρήμα:
can (δυνατότητα/ικανότητα να ...)
cannot (αδυναμία/ανικανότητα να ...)

Αγγλικό ρήμα ή ρηματική έκφραση

(he, she, it) can ...

(they) can ...

(= is/are able to ...
is/are in a position to
there is a possibility of
it is possible to ...)

Ελληνική Απόδοση

μπορεί να ...

μπορούν να ...

(= είναι ικανός/ικανοί να ..
είναι σε θέση να ...
υπάρχει δυνατότητα να ...
είναι δυνατό να ...)

**(he, she, it) cannot ...
(they) cannot ...**

(= is/are unable to ...
is/are not in a position
there is no possibility of
it is impossible to...)
it is not possible to ...)

**δεν μπορεί να ...
δεν μπορούν να ...**

(= είναι ανίκανος/-οι να ...
δεν είναι σε θέση να ...
δεν υπάρχει δυνατότητα να ...
είναι αδύνατο να ...
δεν είναι δυνατό να ...)

5. Δυνητική ικανότητα

Διατυπώνεται με το ρήμα:

**could (δυνητική ικανότητα να ...)
could not (δυνητική ανικανότητα να ...)**

Αγγλικό ρήμα ή ρηματική έκφραση

**(he, she, it) could ...
(they) could ...**

(= would be able to ...
would be in a position to
there would be a possibility
it would be possible)

(he, she, it) could not ...

(they) could not ...

(= would be unable to ...
would not be in a position
there would not be a possibility
it would be impossible to
it would not be possible to

Ελληνική Απόδοση

**θα μπορούσε να ...
θα μπορούσαν να ...**

(= θα ήταν ικανός/ικανοί να ...
θα ήταν σε θέση να ...
θα υπήρχε δυνατότητα να ...
θα ήταν δυνατό να ...)

**δεν θα μπορούσε να ..
θα μπορούσε να μην ...
δεν θα μπορούσαν να ...
θα μπορούσαν να μην ...**

(= είναι ανίκανος/-οι να ...
δεν θα ήταν σε θέση να...
δεν θα υπήρχε δυνατότητα να ...
θα ήταν αδύνατο να ...
δεν θα ήταν δυνατό να ..)

6. Ενδεχόμενο

Διατυπώνεται με το ρήμα:

**may (ενδεχόμενο να ...)
may not (ενδεχόμενο να μην...)**

Αγγλικό ρήμα ή ρηματική έκφραση

**(he, she, it) may ...
(they) may ...**

(= is/are likely
it is probable)

**(he, she, it) may not
(they) may not**

(= is not/are not likely
it is not probable)

Ελληνική Απόδοση

**ενδέχεται να ...
μπορεί να ...**

(= είναι ενδεχόμενο να ...
ενδεχομένως θα (+Μέλ.)
είναι πιθανό ...)

**ενδέχεται να μην ...
μπορεί να μην ...**

(= είναι ενδεχόμενο να μην
ενδεχομένως δεν θα ...
είναι πιθανό να μην ...)

7. Δυνητικό ενδεχόμενο

Διατυπώνεται με το ρήμα:

**might (δυνητικό ενδεχόμενο να ...)
might not (δυνητικό ενδεχόμενο να μην...)**

Αγγλικό ρήμα ή ρηματική έκφραση

**(he, she, it) might ...
(they) might ...**

(= would be likely
it would be probable)

**(he, she, it) might not
(they) might not**

(= would not be likely
it would not be probable)

Ελληνική Απόδοση

**ενδέχεται να (+Παρατατ.)
θα μπορούσε να (+Υπ.Αορ.)**

(= θα ήταν ενδεχόμενο να ...
ενδεχομένως θα (+Παρατ.)
είναι πιθανό να (+Παρ.))

**ενδέχεται να μην (+Παρατατ.)
θα μπορούσε να μην (+Υποτ.
Αορ.)**

(= θα ήταν ενδεχόμενο να μην ..
ενδεχομένως δεν θα (+Παρατ.)
είναι πιθανό να μην (+Παρ.))